

DECIZIE

09 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă
de către Leonid Toderaș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire
la recunoașterea ilegalității răspunsurilor, anularea parțială a actului administrativ,
obligarea recalculării și achitării diferenței pensiei și compensarea cheltuielilor de
judecată,

împotriva deciziei din data de 15 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin
care s-a respins cererea de apel declarată de către Casa Națională de Asigurări
Sociale împotriva hotărârii din data de 11 februarie 2020 a Judecătoriai Chișinău,
sediul Rîșcani,

constată:

La 17 aprilie 2019 Leonid Toderaș a depus acțiune în contencios
administrativ, concretizată ulterior, împotriva Casei Naționale de Asigurări
Sociale, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești, prin care a solicitat
recunoașterea ilegalității răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești
nr. 7-01108-294 din 18 martie 2019 și Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-
708/19 din 04 aprilie 2019 cu anularea parțială a deciziei Casei Teritoriale de
Asigurări Sociale Florești din 19 februarie 2018 prin care s-a stabilit reclamantului
pensie pentru vechime în muncă în mărime de 5 184 lei, obligarea autorităților
pârâte de a recalcula și achita diferența pensiei pentru vechime în muncă conform
certificatului eliberat de Procuratura Generală, începând cu data de 05 aprilie 2013
după creșterea generală a salariului procurorului cu 35 % până la 01 august 2016 și
compensarea cheltuielilor de judecată pentru cheltuielile de asistență juridică și
cheltuielile de transport în sumă totală de 1 600 lei. (f.d. 1-2,46)

În motivarea acțiunii Leonid Toderaș a menționat că prin hotărârea
irevocabilă a Judecătoriai Soroca, sediul Florești din data de 22 august 2017 s-a
obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i calculeze și să-i achite lui Leonid

Toderaș diferența pensiei pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului - șef al mun. Bălți cu recalcularea acesteia ținând cont de majorarea generală a salariului procurorilor cu 35 %, începând cu 05 aprilie 2013 până la 01 august 2016.

Reclamantul a indicat că în vederea executării hotărârii menționate prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești din data de 19 februarie 2018 i s-a stabilit pensia în mărime de 5 184 lei, adică 80 % din salariul de funcție al procurorului –șef al mun. Bălți.

În opinia lui Leonid Toderaș organul social la recalcularea pensiei nu a luat în calcul componentele salariului mediu lunar al procurorului-șef și anume: salariul de funcție – 6 480 lei, sporul pentru gradul de calificare – 400 lei, sporul pentru accesul permanent la secret de stat – 648 lei și ajutorul material - 7 528 lei.

Prin urmare, salariul mediu lunar al procurorului -șef al mun. Bălți constituie suma de 8 155,33 lei, astfel, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Florești urma să-i achite pensia în mărime de 6 524,23 lei, ceea ce constituie 80 % din salariul mediu lunar al procurorului -șef al mun. Bălți.

În legătură că pensia nu i-a fost stabilită corect reclamantul s-a adresat repetat către Casa Națională de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Florești și în iunie 2018 i s-a recalculat pensia cu includerea sporului pentru gradul de calificare.

Leonid Toderaș a susținut că celelalte componente ale salariului mediu lunar al procurorului - șef al mun. Bălți nu au fost incluse în salariul mediu lunar al procurorului- șef în exercițiu, fiindu-i refuzat în recalcularea pensiei.

Prin hotărârea din data de 11 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis parțial cererea de chemare în judecată.

S-a anulat răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești nr.7-01108-294 din data de 18 martie 2019 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.T-708/19 din data de 04 aprilie 2019.

S-a anulat decizia cu număr sistemic 27/2018/808 din data de 19 februarie 2018 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Florești, în partea respingerii recalculării pensiei conform hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Florești din data de 22 august 2017 cu reținerea sporului pentru acces permanent la secret de stat.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale, oficiul teritorial competent, să-i recalculeze pensia lui Leonid Toderaș conform hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Florești din data de 22 august 2017 cu reținerea componentei bazei de calcul a salariului procurorului-șef al mun. Bălți în funcție a sporului pentru acces permanent la secret de stat, achitarea diferenței de la momentul apariției dreptului de recalculare a pensiei lui Leonid Toderaș conform salariului procurorului-șef teritorial stabilit prin actul judecătoresc și pentru viitor.

S-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Leonid Toderaș cheltuielile de judecată în sumă totală de 1 300 lei, care includ suma de 1 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și suma de 300 lei cu titlu de cheltuieli de transport.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. (f.d. 137,143-151)

La 17 februarie 2020, în termen, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii din data de 11 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 154,162-165)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 15 iulie 2020 a respins cererea de apel declarată de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din data de 11 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 185,186-192)

Instanțele de judecată în temeiul art. 6, alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar (în vigoare până la 01 decembrie 2018) au concluzionat că pretențiile lui Leonid Toderaș cu privire la anularea răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești nr.7-01108-294 din data de 18 martie 2019, răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.T-708/19 din data de 04 aprilie 2019 și a deciziei cu număr sistemic 27/2018/808 din data de 19 februarie 2018 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Florești, în partea privind respingerea recalculării pensiei conform hotărârii Judecătorei Soroca, sediul Florești din data de 22 august 2017 cu reținerea sporului pentru acces permanent la secret de stat, precum și obligarea recalculării pensiei lui Leonid Toderaș, sunt întemeiate.

În argumentarea soluției instanțele de judecată au reținut scrisoarea nr. 33-20d/19 din 31 ianuarie 2019 a Procuraturii Generale prin care s-a explicat că prin prisma art. 6, alin. (2) din Legea nr. 355 din 23 decembrie 2005, pentru persoanele cu statut de procuror, retribuția totală cuprinde salariul lunar, sporul pentru gradul de calificare și sporul pentru acces permanent la secretul de stat. Iar conform art. II din Legea nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355, salariile lunare stabilite pentru persoanele care dețin funcții de demnitate publică se majorează cu 35%. Astfel, mărimea salariului lunar al procurorului-șef al Procuraturii teritoriale, recalculat de la 01 ianuarie 2013 în conformitate cu art. III din Legea nr. 37, a constituit: 7 528 lei - salariul de bază, inclusiv 400 lei - spor pentru gradul de calificare și 648 lei - spor pentru acces permanent la secretul de stat. (f.d.7)

Împotriva deciziei instanței de apel Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs, care a fost suplinit anterior, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată.(f.d.196,200-202,213-214)

În motivarea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că soluția instanțelor ierarhic inferioare este eronată, deoarece potrivit documentelor din dosarul de pensionare a lui Leonid Toderaș, începând cu 15 octombrie 1999 acesta este beneficiar de pensie pentru vechime în muncă ca procuror conform Legii cu privire la Procuratură nr. 118-XV din 14 martie 2003, cuantumul căreia de la 01 aprilie 2017 constituia – 5 905,11 lei lunar. Inițial, în 1999, pensia lui Leonid Toderaș a fost stabilită din funcția de procuror deținută la momentul obținerii dreptului la pensie, fapt confirmat prin copia calculului vechimii în muncă și concluzia cu privire la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, eliberată de Procuratura Generală, fără acordarea sporului pentru secret de stat.

Autoritatea recurentă a susținut că a executat hotărârea Judecătorei Soroca, sediul Florești din 17 octombrie 2017, prin care Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată de a recalcula cuantumul pensiei pentru vechime în muncă, ca procuror, începând cu 05 aprilie 2013, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului-șef al mun. Bălți, ținând cont de majorarea salariului procurorului prin Legea nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea Legii nr. 355 din 23

decembrie 2005 cu privire la salarizare și începând cu 01 august 2016 conform art. 60 al Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, cu recalculările ulterioare.

Mai mult, în materialele dosarului nu există nici o probă care ar confirma faptul că Leonid Toderaș a beneficiat de sporul pentru secret de stat, prin urmare, acesta nu a fost inclus la recalcularea pensiei pentru vechime în muncă. Legea nr. 106 din 17 mai 1994 cu privire la secretul de stat nu specifică faptul că procurorii și anume procurorul municipiului Bălți Leonid Toderaș a avut acces la secret de stat și a fost remunerat în acest sens. Lista funcțiilor ai căror titulari au dreptul la acces la secretul de stat este prevăzută în Legea nr.245 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat.

În acest context Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că este eronată concluzia instanțelor de judecată precum că Leonid Toderaș a obținut dreptul la acces la secretul de stat în 1999, momentul ieșirii la pensie, deoarece acest drept revine procurorilor mai târziu, și anume în 2008 și numai în cazul în care procurorul a avut dreptul de acces la secretul de stat și a fost remunerat pentru deținerea acestui drept.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 15 iulie 2020.

Dispozitivul deciziei a fost notificat prin intermediul poștei electronice Casei Naționale de Asigurări Sociale la 16 iulie 2020. (f.d. 184)

Casa Națională de Asigurări Sociale la 22 iulie 2020, în termen, a depus recursul nemotivat împotriva deciziei instanței de apel.

Decizia motivată a instanței de apel a fost notificată prin intermediul poștei electronice Casei Naționale de Asigurări Sociale la 07 octombrie 2020. (f.d. 197)

În aceste circumstanțe recursul motivat depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 17 octombrie 2020 împotriva deciziei instanței de apel din data de 15 iulie 2020, este depus în termen. (f.d. 200-202)

La 23 octombrie 2020 și la 26 noiembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat prin intermediul oficiului poștal pentru notificare lui Leonid Toderaș recursul și recursul suplimentar depus de Casa Națională de Asigurări Sociale cu explicarea dreptului de a depune referințe. Deși, conform avizelor de recepție a corespondenței DS8000282555AS și DS8000606109AS Leonid Toderaș a recepționat copia recursului și a recursului suplimentar la 30 octombrie și 30 noiembrie 2020, nu a făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință asupra motivelor recursului.

Prin încheierea din 25 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat admisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 15 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și s-a numit spre examinare în fond, în complet de cinci judecători.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. În speță, completul

specializat nu consideră oportun de a cita participanții la proces și reprezentanții acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele autorității recurente au fost expuse cu suficientă claritate, iar intimatul prin referință a expus opinia sa asupra temeiniciei recursului.

Verificând argumentele invocate în recurs prin prisma materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia că instanțele de judecată au interpretat în mod eronat normele de drept material pertinent speței, fapt ce a succedat emiterea unor soluții greșite și neîntemeiate, din următoarele motive.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1), lit. c) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

În interpretarea art. 244, alin. (2) coroborat cu art. 231, alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 22 și art. 219, alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Prin prisma art. 194, alin. (2) din Codul administrativ în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Articolul 224, alin. (1), lit. f) din Codul administrativ prevede că, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă hotărâre prin care respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)-e).

Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

Astfel, se observă că Leonid Toderaș a activat în organele procuraturii în perioada anilor 1977-2006 în diferite funcții de procuror. (f.d. 10) Începând cu 15 octombrie 1999 este beneficiar de pensie pentru vechime în muncă ca procuror. Pensia a fost stabilită de către organele procuraturii în temeiul Legii cu privire la procurată nr. 902- XII din 29 ianuarie 1992, în mărime de 80 % din salariul mediu, ce constituia suma de 928,53 lei. (f.d. 72)

Prin decretul Președintelui Republicii Moldova din 02 februarie 2000 lui Leonid Toderaș i s-a conferit gradul de clasificare consilier juridic de stat de rangul III. (f.d. 81)

Potrivit procesului – verbal nr. 3 din 24 ianuarie 2006 al ședinței Comisiei pentru stabilirea pensiilor lucrătorilor procuraturii, în legătură cu faptul că Leonid Toderaș deține distincții de stat i s-a stabilit începând cu 01 ianuarie 2006 alocație nominală lunară în mărime de 50 lei. (f.d. 82)

De asemenea, comisia pentru stabilirea pensiilor lucrătorilor procuraturii prin procesul – verbal nr.12 din 13 martie 2006 a stabilit lui Leonid Toderaș începând

cu 01 ianuarie 2006 pensie pentru vechime în muncă în mărime de 3 724,80 lei. (f.d. 84)

Prin adeverința eliberată de către Procuratura Generală pentru calcularea pensiei la 01 ianuarie 2006 lui Leonid Toderaș i s-a recalculat pensia în mărime de 80 %, ceea ce constituie 3 724,80 lei, fiind calculată din salariul de funcție în mărime de 4 256 lei și adaosul pentru grad în mărime de 400 lei. (f.d. 85)

Prin hotărârea Judecătorei Soroca, sediul Florești din data de 22 august 2017 s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i calculeze și să-i achite lui Leonid Toderaș diferența pensiei pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului - șef al mun. Bălți cu recalcularea acesteia ținând cont de majorarea generală a salariului procurorilor cu 35%, începând cu 05 aprilie 2013 până la 01 august 2016. (f.d. 88-89)

În scopul executării hotărârii Judecătorei Soroca, sediul Florești din data de 22 august 2017 Casa Națională de Asigurări Sociale prin decizia nr.27/2018/808 din 19 februarie 2018 a recalculat pensia lui Leonid Toderaș începând cu 05 aprilie 2013 în cuantum de 5 184 lei. (f.d. 95)

Ulterior, Casa Națională de Asigurări Sociale prin decizia nr.27/2018/1174 din 28 februarie 2018 a recalculat pensia lui Leonid Toderaș, astfel începând cu 01 august 2016 s-a stabilit pensia în cuantum de 12 665,22 lei. (f.d. 96)

Prin decizia nr.27/2018/20539 din 19 martie 2018 s-a recalculat pensia lui Leonid Toderaș începând cu 01 aprilie 2017 în cuantum de 13 964,73 lei, iar prin decizia nr.27/2018/23683 din 06 august 2018 începând cu 01 aprilie 2018 în cuantum de 15 648,79 lei. (f.d. 98,101)

Leonid Toderaș la 11 martie 2019 s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prin care a solicitat recalcularea pensiei, începând cu 05 aprilie 2013 până la 01 august 2016 cu includerea sporului pentru accesul la secret de stat. (f.d.3)

Casa Teritorială de Asigurări Sociale Florești și Casa Națională de Asigurări Sociale au refuzat recalcularea pensiei, menționând că temei legal de a recalcula pensia ca procuror, cu includerea sporului pentru accesul la secret de stat nu este, deoarece nu s-a confirmat faptul că Leonid Toderaș a beneficiat de acest spor. (f.d. 4,5-6)

În dezacord cu răspunsurile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești și Casei Naționale de Asigurări Sociale, Leonid Toderaș a indicat că autoritățile publice incorect i-au calculat pensia și la calcularea pensiei nu au inclus sporul pentru acces permanent la secretul de stat, conform certificatului eliberat de Procuratura Generală.

Fiind investită cu examinarea cauzei Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani prin hotărârea din data de 11 februarie 2020 a admis cererea de chemare în judecată înaintată de către Leonid Toderaș.

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 15 iulie 2020 a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și a menținut hotărârea din 11 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, reținând că la calcularea pensiei lui Leonid Toderaș organul social urma să includă și sporul pentru acces permanent la secretul de stat, ori acesta este o componentă a salariului procurorului în exercițiu.

Instanța de recurs consideră soluția instanțelor ierarhic inferioare privind admiterea cererii de chemare în judecată înaintată de către Leonid Toderaș ca fiind

greșită, rezultată din neelucidarea tuturor circumstanțelor importante speței și aplicarea eronată a normelor de drept material, motiv din care nu poate fi menținută.

La caz, Colegiul reține că obiect al examinării prezentei cauze în instanța de contencios administrativ îl constituie verificarea legalității răspunsurilor Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești nr. 7-01108-294 din 18 martie 2019 și Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-708/19 din 04 aprilie 2019 și cerința subsecventă de obligare a autorității pârâte de a efectua recalcularea pensiei lui Leonid Toderaș cu includerea sporului pentru deținerea dreptului de acces la secretul de stat cu achitarea diferenței la pensie.

Sub acest aspect este notabil că Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat drept temei de refuz în recalcularea pensiei lui Leonid Toderaș faptul că din dosarul de pensionare nu rezultă că solicitantul a beneficiat de sporul pentru acces permanent la secretul de stat și respectiv nu există temei legal de a include în calculul pensiei acest spor.

Ambele instanțe, soluționând litigiul, au menționat că Casa Națională de Asigurări Sociale la executarea hotărârii Judecătoreiei Soroca, sediul Florești din data de 22 august 2017 urma să recalculeze pensia lui Leonid Toderaș reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului - șef al mun. Bălți, care include și sporul pentru acces permanent la secretul de stat, obligând la recalcularea pensiei de la momentul apariției dreptului de recalculare a pensiei și pentru viitor.

Astfel, pentru justa soluționare a cauzei instanței de recurs îi revine sarcina de a verifica dacă sporul pentru acces permanent la secretul de stat este o parte fixă sau variabilă a salariului procurorului- șef al procuraturii teritoriale, care sunt condițiile de acordare a dreptului pentru acces permanent la secretul de stat și dacă acest drept este acordat unei persoane concrete sau funcției deținute.

Instanța de recurs menționează că în perioada de referință salarizarea procurorilor era reglementată de Legea nr.355-XVI din data de 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, începând cu 01 august 2016 de Legea nr. 328 din data de 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, iar din 01 decembrie 2018 de Legea nr. 270 din data de 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Leonid Toderaș solicită recalcularea pensiei cu includerea sporului pentru acces permanent la secretul de stat începând cu 05 aprilie 2013.

Astfel, în continuare instanța de recurs va verifica componența salariului de funcție a procurorului- șef al procuraturii teritoriale începând cu 05 aprilie 2013.

Potrivit art. 6, alin. (2) și (3) din Legea nr. 355 din data de 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar (în vigoare până la 01 august 2016) prevede că pentru persoanele cu statut de procuror, retribuiția totală cuprinde salariul lunar prevăzut în anexa nr. 3 și sporul pentru gradul de calificare (clasificare) deținut, stabilit în cuantumul prevăzut în anexa nr. 9. Pentru păstrarea secretului de stat în legătură cu faptele, informațiile sau documentele de care iau cunoștință în exercițiul funcțiunii, persoanele care dețin funcții de demnitate publică (cu excepția celor cu statut de magistrat) beneficiază lunar de un spor în cuantum de până la 20 % din salariul lunar. Mărimea concretă a sporului se stabilește de Guvern.

Potrivit pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 863 din 01 august 2006 cu privire la stabilirea sporurilor la salariul de funcție pentru acces permanent la secretul de

stat (în vigoare până la 07 martie 2007) sporul în cauză nu se acorda persoanelor care dețin funcții de demnitate publică sau funcții publice de rangul întâi, salarizarea cărora se efectua conform condițiilor de salarizare specificate în capitolul III al Legii nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 și în mărimile prevăzute în anexele nr.2, nr.3 și nr.9 din legea menționată.

La caz, salarizarea procurorilor este prevăzută de capitolul III al Legii nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 și calculată în mărime stabilită la anexa 3, deci procurorii nu beneficiau până la 07 martie 2007 de sporul pentru acces permanent la secretul de stat.

În conformitate cu art. 3, alin. (1) din Legea nr. 328 din data de 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor (în vigoare din 01 august 2016) pentru activitatea desfășurată, [...] și procurorul au dreptul la un salariu lunar care constă din: salariul de funcție; sporul pentru exercitarea unor funcții de conducere.

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr.24 din 02 octombrie 2018 s-a declarat neconstituțional art.3 alin.(1) în măsura în care nu reglementează sporul pentru deținerea gradului științific, sporul pentru grad de calificare și sporul pentru păstrarea secretului de stat.

În conformitate cu art. 10, alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 270 din data de 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar (în vigoare din 01 decembrie 2018) salariul lunar al personalului din unitățile bugetare pentru activitatea desfășurată pe durata normală a timpului de lucru stabilită de lege este constituit din: a) partea fixă, compusă din: salariul de bază; sporul lunar pentru gradul profesional; sporul lunar pentru deținerea titlului științific și/sau științifico-didactic; sporul lunar pentru deținerea titlului onorific; b) partea variabilă, care cuprinde: sporul pentru performanță și sporuri cu caracter specific.

Suplimentar la cele menționate la alin.(1) personalul unităților bugetare beneficiază, după caz, de: sporul de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile; sporuri pentru munca suplimentară, pentru munca de noapte și/sau pentru munca prestată în zilele de sărbătoare nelucrătoare și/sau în zilele de repaus; supliment pentru participare în proiecte de dezvoltare în domeniul de competență în cadrul unității bugetare în care este angajat; premii unice; premiu anual.

Din conținutul normelor de drept sus – menționate rezultă că salariul procurorului este format din partea fixă, care este stabilită în anexa nr. 3 din Legea nr. 355 din data de 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar (în vigoare până la 01 august 2016), art. 3, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 328 din data de 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor (în vigoare din 01 august 2016) și art. 10, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 270 din data de 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar (în vigoare din 01 decembrie 2018) și din partea variabilă, care este formată din sporuri la salariu, ajutor material și premii.

În aceste circumstanțe instanța de recurs menționează că sporul la salariul de funcție pentru acces permanent la secretul de stat este partea variabilă a salariului, de care au beneficiat procurorii doar în cazul în care au avut dreptul de acces la secretul de stat perfectat în condițiile Legii nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat.

În continuare instanța de recurs va verifica care sunt condițiile de acordare a dreptului de acces la secretul de stat și dacă acest drept este acordat unei persoane

concrete sau funcții deținute.

În conformitate cu prevederile art. 24, alin. (1) din Legea nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat perfectarea dreptului de acces la secretul de stat al cetățenilor Republicii Moldova se realizează în mod benevol, potrivit Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, și prevede:

- a) stabilirea necesității de a lucra cu informații atribuite la secret de stat;
- b) consimțământul scris al cetățeanului pentru aplicarea măsurilor de verificare din partea organelor competente;
- c) verificarea cetățeanului în legătură cu perfectarea (reperfectarea) dreptului de acces la secretul de stat;
- d) asumarea în scris de către cetățean a obligației privind păstrarea secretului de stat care îi va fi încredințat;
- e) acordul scris al cetățeanului pentru limitarea drepturilor sale în legătură cu accesul la secretul de stat, prevăzută de prezenta lege;
- f) familiarizarea cetățeanului, contra semnătură, cu normele ce prevăd răspunderea pentru încălcarea legislației privind secretul de stat;
- g) determinarea tipurilor, mărimii și a modului de acordare a compensațiilor în legătură cu efectuarea lucrărilor legate de accesul la secretul de stat;
- h) luarea deciziei de către conducătorul autorității publice sau al altei persoane juridice privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat.

Aliniatul 3 și 4 al aceluiași articol prevăd că durata dreptului de acces la secretul de stat nu poate depăși durata atribuțiilor care au servit drept temei pentru acordarea acestuia. Dreptul de acces la secretul de stat se acordă cetățenilor Republicii Moldova cu capacitatea de exercițiu deplină, începând cu vârsta de 18 ani, care solicită acest drept în legătură cu activitatea lor de serviciu, de producere, științifico-teoretică, sau în legătură cu studiile, printr-un ordin sau dispoziție scrisă a conducătorului autorității publice sau al altei persoane juridice în care acest cetățean lucrează, își îndeplinește serviciul sau studiază.

Din interpretarea logico-juridică a normelor precitate rezultă că legislatorul a stipulat că dreptului de acces la secretul de stat este acordat persoanei fizice în baza unui ordin sau dispoziție a conducătorului autorității publice în care acest cetățean în activitatea sa necesită de a lucra cu informații atribuite la secret de stat.

În acest sens completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că dreptul de acces la secretul de stat este acordat unei persoanei fizice concrete și nu funcției deținută de această persoană fizică.

Astfel, concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare precum că sporul pentru acces permanent la secretul de stat este o componentă obligatorie a salariului procurorului – șef al procuraturii teritoriale este eronată, ori acesta este parte variabilă a salariului și se acordă doar persoanelor care dispun de dreptul de acces la secretul de stat.

La caz, se atestă că Leonid Toderaș a activat în organele procuraturii până în anul 2006. (f.d. 10)

Prin adeverința nr. 52 eliberată de Procuratura Generală în luna iunie 2003 se confirmă că Leonid Toderaș a beneficiat de salariu de funcție în mărime de 505,29 lei, grad în mărime de 350 lei, spor pentru vechime în muncă în mărime de 252,65

lei, adaos în mărime de 553,97 lei, premiu în mărime de 553,97 lei și spor pentru limbă în mărime de 101,06 lei. (f.d. 38)

Potrivit adeverinței nr. 306, eliberată de Procuratura Generală în luna septembrie 2003, Leonid Toderaș a beneficiat de salariu de funcție în mărime de 505,29 lei, grad în mărime de 350 lei, spor pentru vechime în muncă în mărime de 427,65 lei, adaos în mărime de 641,47 lei, premiu în mărime de 675,09 lei și spor pentru limbă în mărime de 101,06 lei. (f.d. 39)

Conform adeverinței nr. 127, eliberată de Procuratura Generală în luna februarie 2004, Leonid Toderaș a beneficiat de salariu de funcție în mărime de 581,08 lei, grad în mărime de 350 lei, spor pentru vechime în muncă în mărime de 465,54 lei, adaos în mărime de 698,31 lei, premiu în mărime de 736,98 lei și spor pentru limbă în mărime de 116,22 lei (f.d.40)

Prin adeverința nr. 267 eliberată de Procuratura Generală în luna martie 2006 se confirmă că Leonid Toderaș a beneficiat de salariu de funcție în mărime de 4 256,0 lei, adaos pentru grad în mărime de 400 lei. (f.d. 41)

În acest context instanța de recurs reține ca fiind întemeiate răspunsurile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești nr. 7-01108-294 din 18 martie 2019 și Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-708/19 din 04 aprilie 2019, prin care s-a refuzat în recalcularea pensiei, ori din dosarul de pensionare nu rezultă că Leonid Toderaș ar fi deținut dreptul de acces la secretul de stat și a beneficiat de spor pentru acces permanent la secretul de stat.

Leonid Toderaș prin prima art. 93, alin. (1) din Codul administrativ urma să-și probeze faptele pe care își întemeiază pretenția, însă contrar acestor prevederi nu a demonstrat că a dispus de dreptul de acces la secretul de stat și că a beneficiat de spor pentru acces permanent la secretul de stat.

La materialele dosarului Leonid Toderaș a prezentat selectiv calculul salariului unui procuror –șef al Procuraturii mun. Bălți, obținut în anii 2013, 2014, 2015 și 2016, prin care se confirmă că acesta a beneficiat de spor pentru acces permanent la secretul de stat. (f.d. 175-182)

Aici, instanța de recurs menționează că această informație nu poate fi admisă ca probă, ce ar constitui temei de recalculare a pensiei lui Leonid Toderaș, ori nu se confirmă că și ultimul a beneficiat de acest spor, deoarece după cum deja s-a constatat că sporul pentru acces permanent la secretul de stat se acordă persoanelor fizice concrete și nu funcției de procuror–șef al Procuraturii mun. Bălți.

Instanțele de judecată au reținut că prin scrisoarea nr. 33-20d/19 din 31 ianuarie 2019 eliberată de Procuratura Generală se confirmă că pentru persoanele cu statut de procuror retribuția totală cuprinde salariul lunar, sporul pentru gradul de calificare și sporul pentru acces permanent la secretul de stat. (f.d. 7)

La acest segment instanța de recurs ține să menționeze că această concluzie contravine prevederilor legale sus- citate, care stabilesc că sporurile la salarii sunt parte variabilă a salariului și sunt acordate în condițiile legii. Prin urmare scrisoarea nr. 33-20d/19 din 31 ianuarie 2019 eliberată de Procuratura Generală, având un conținut generic, nu constituie o probă pertinentă și admisibilă ce ar demonstra că Leonid Toderaș în calitate de procuror- șef al procuraturii teritoriale a beneficiat de sporul pentru acces permanent la secretul de stat, în contextul în care Legea nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat expres prevede că dreptul de acces la secretul de stat se acordă în baza ordinului conducătorului autorității publice, la caz, ordinul Procurorului General.

Astfel, este evident că instanțele ierarhic inferioare, examinând cauza, greșit au concluzionat despre necesitatea admiterii acțiunii lui Leonid Toderaș, or, faptul că Procuratura Generală a explicat că procurorul-șef al procuraturii teritoriale beneficiază de sporul pentru acces permanent la secretul de stat, fără a demonstra că Leonid Toderaș a beneficiat de acest spor, nu poate constitui temei pentru recalcularea pensiei lui Leonid Toderaș începând cu 05 aprilie 2013 și pentru viitor cu includerea sporului pentru acces permanent la secretul de stat.

În asemenea circumstanțe, instanța de recurs consideră legale argumentele autorității recurente precum că cererea lui Leonid Toderaș cu privire la recalcularea pensiei cu includerea sporului pentru acces permanent la secretul de stat nu este întemeiată, deoarece sporul nu este componentă obligatorie a salariului de funcție a procurorului – șef al procuraturilor teritoriale, dar este un spor variabil, care se acordă numai în cazul în care persoana beneficiază de dreptul de acces la secretul de stat.

Respectiv, răspunsurile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești nr. 7-01108-294 din 18 martie 2019 și Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-708/19 din 04 aprilie 2019 sunt legale și temeiuri de a fi anulate nu există. Circumstanța dată impune de a constata că sunt neîntemeiate cerințele lui Leonid Toderaș privind recunoașterea ilegalității refuzurilor Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești nr. 7-01108-294 din 18 martie 2019 și Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-708/19 din 04 aprilie 2019, obligarea autorităților pârâte de a recalcula și achita diferența pensiei pentru vechime în muncă conform certificatului eliberat de Procuratura Generală, începând cu data de 05 aprilie 2013 după creșterea generală a salariului procurorului cu 35 % până la 01 august 2016.

Colegiul consideră că instanțele inferioare, obligând Casa Națională de Asigurări Sociale de a recalcula pensia lui Leonid Toderaș cu includerea sporului pentru acces permanent la secretul de stat, nu au luat în considerare prevederile legale expuse supra, și anume că acest spor este parte variabilă a salariului de funcție a procurorului – șef al procuraturilor teritoriale, iar Leonid Toderaș nu a demonstrat că a beneficiat de acest spor.

Leonid Toderaș prin cererea de chemare în judecată a mai solicitat compensarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei.

Completul specializat reține că prin prisma art. 115 din Codul administrativ în coroborare cu art. 94 și 96 din Codul de procedură civilă instanța de judecată obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată suportate.

La caz, dat fiind faptul că instanța de recurs a respins pretențiile de bază înaintate de către Leonid Toderaș cu privire la anularea actelor administrative și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze pensia cu includerea sporului pentru acces permanent la secretul de stat, ca fiind neîntemeiate, subsecvent va respinge și pretențiile cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată.

Așadar, circumstanțele descrise permit instanței de recurs să conchidă că atât prima instanță, cât și instanța de apel au aplicat eronat prevederile legii, motiv din care actele judecătorești de dispoziție emise de acestea nu pot fi menținute, iar cererea de chemare în judecată depusă de către Leonid Toderaș urmează a fi respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea

acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o decizie nouă, prin care să respingă acțiunea în contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Leonid Toderaș.

Conform articolelor 258 alin. (3), 248 alin. (1) lit. c) și 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia din 15 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din data de 11 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și se emite o decizie nouă, prin care se respinge cererea de chemare în judecată depusă de către Leonid Toderaș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegalității răspunsurilor, anularea parțială a actului administrativ, obligarea recalculării și achitării diferenței pensiei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Victor Burduh

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Maria Ghervas